

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

З МАТЕРІАЛАМИ ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

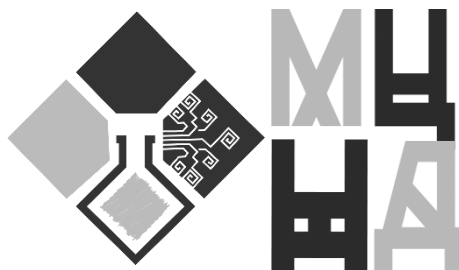
18 ЖОВТНЯ 2024 РІК

М. ВІННИЦЯ, УКРАЇНА

**«НАУКОВІ ОРІЄНТИРИ: ТЕОРІЯ
ТА ПРАКТИКА ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ
ПРАЦЬ З МАТЕРІАЛАМИ
IV МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

НАУКОВІ ОРІЄНТИРИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ДОСЛІДЖЕНЬ

| 18 жовтня 2024 рік
м. Вінниця, Україна

Вінниця, Україна
«UKRLOGOS Group»
2024

Організація, від імені якої випущено видання:

ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»

Номер запису організації в Єдиному реєстрі громадських об'єднань: 1499141.

Голова оргкомітету: Сотник С.Г.

Верстка: Бабич Ю.В.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Інституту науково-технічної інтеграції та співпраці. Протокол № 58 від 17.10.2024 року.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою у сфері управління Міністерства освіти і науки «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» в базі даних науково-технічних заходів України на поточний рік та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (**Посвідчення № 352 від 12.06.2024**).

Збірник наукових праць з матеріалами конференції видано офіційно суб'єктом видавничої справи зі **Свідоцтвом ДК № 7860 від 22.06.2023**.

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії *Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0)*.

Н34 **Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень:** збірник наукових праць з матеріалами IV Міжнародної наукової конференції, м. Вінниця, 18 жовтня, 2024 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2024. — 376 с.

ISBN 978-617-8440-17-6

DOI 10.62731/mcnd-18.10.2024

Викладено матеріали учасників IV Міжнародної наукової конференції «Наукові орієнтири: теорія та практика досліджень», яка відбулася 18 жовтня 2024 року у місті Вінниця.

УДК 082:001

© Колектив учасників конференції, 2024

© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2024

ISBN 978-617-8440-17-6

© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ I. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

СВІТОВИЙ ДОСВІД КРАЇН З ВИСОКИМИ ТЕМПАМИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ:
«ЯПОНСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО»

Білецька А. Р., Ясько Ю. І. 12

СЕКЦІЯ II. ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

THE ROLE AND IMPORTANCE OF THE BANK INSURANCE MECHANISM IN THE
INSURANCE MARKET OF GEORGIA

Chilindrishvili M. 16

INSURANCE PRODUCTS IN DEMAND IN THE INSURANCE MARKET OF GEORGIA AND
THE DYNAMICS OF THEIR DEVELOPMENT

Pogozashvili A. 21

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ:
ВЕКТОРНИЙ АНАЛІЗ

Бренич О. Р., Дмитрук Д. Л. 26

ВИДИ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН ТА ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ
ПОТЕНЦІАЛУ ЇХ ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Ємельянов О. Ю. 34

ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ

Лаврішин Д. Г. 38

ОГЛЯД ПЛАТФОРМ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Руденко О. В. 40

СЕКЦІЯ III. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ЙОГО
СКЛАДУ ТА СТРУКТУРИ

Кулинич В. В., Момоход О. Ю., Безкровний О. В. 44

СЕКЦІЯ III. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ОПТИМІЗАЦІЇ ЙОГО СКЛАДУ ТА СТРУКТУРИ

Кулинич Віталій Володимирович

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет, Україна

Момоход Ольга Юріївна

магістрант
Полтавський державний аграрний університет, Україна

Безкровний Олександр Валентинович

канд. екон. наук, доцент, професор кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет, Україна

Залучення капіталу вимагає використання специфічних фінансових інструментів, планування грошових надходжень і відтоків та ефективного управління ризиками. Одним з найважливіших показників якості управління капіталом є ступінь оптимальності його структури, яка є фактором, що мінімізує вартість капіталу, необхідного для фінансування довгострокового розвитку підприємства. Загалом структура капіталу є важливим стратегічним параметром підприємства і характеризує поєднання (співвідношення) позикових і власних джерел фінансування, необхідних для реалізації ринкової стратегії підприємства. Занадто низька частка залученого капіталу на практиці означає, що підприємство не використовує додаткові джерела фінансування, збільшуючи вартість капіталу та необхідну норму прибутку на майбутні інвестиції. З іншого боку, велика частка позикових коштів у структурі капіталу збільшує ймовірність неплатоспроможності та відповідне зростання ризику для інвесторів, що також підвищує необхідну ставку дохідності.

Дослідженням проблеми оптимізації структури капіталу займалися Ф. Модільяні, М. Міллер, Т. Коллер, І. Бланк, Л. Добгар, А. Лукашов, Д. Ковальов, Г. Кріш, Ю. Петренко та інші. Слід зазначити, що вітчизняна практика управління капіталом характеризується надмірно спрощеним підходом до формування структури джерел фінансування, а тому оцінки, отримані за таким підходом, часто є неадекватними та ігнорують вплив важливих факторів. Показники структури капіталу, такі як коефіцієнти автономії, фінансової стійкості та фінансового левериджу, часто відносять до індикаторів фінансової стійкості, тим більше, що у вітчизняній практиці поширена думка, що співвідношення власного капіталу до позикових коштів є критерієм стабільності та платоспроможності.

Водночас, як зазначає Г. Куліш, використання цих показників сьогодні викликає низку суперечностей. По-перше, існує проблема недостовірності облікових даних. З іншого боку, фінансовий аналіз нерозривно пов'язаний з використанням даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Як наслідок, дебіторська заборгованість містить сумнівну дебіторську заборгованість, а запаси – неліквідні матеріали із завищеною балансовою вартістю [3].

На думку І. Бланка, актуальним залишається питання оптимального співвідношення між власними коштами та борговим фінансуванням: ще 20-30 років тому в розвинених країнах досить високим вважалося співвідношення позикового та власного капіталу на рівні 40-50%, тоді як сьогодні прийнятним є співвідношення 60-70%. Оскільки капітал кожної компанії є унікальним, не існує єдиної універсальної методики оптимізації його структури. Водночас, найбільш поширеною та економічно обґрунтованою стратегією є диверсифікація джерел фінансування, що підвищує гнучкість підприємств у мінливих економічних умовах [1].

На багатьох підприємствах в Україні попередня оцінка структури капіталу зазвичай здійснюється лише на основі фінансової звітності. Водночас, на думку Л. Довгаль, неадекватність такого підходу очевидна, а тому формулювання нормативних показників має базуватися не лише на розрахунку базових показників, а й на детальних статистичних дослідженнях. Для визначення оптимальної структури капіталу слід використовувати як кількісні, так і якісні оцінки структури фінансових ресурсів. Оцінка показників ефективності управління капіталом повинна

супроводжуватися професійним аналізом різних факторів фінансової політики. Загалом методи кількісної оцінки структури капіталу можна поділити на три групи: аналіз показників бухгалтерської звітності (дає лише приблизні оцінки), оцінка показників на основі фінансового аналізу підприємства (передбачає використання показників ризику підприємства) та моделювання і побудова сценаріїв на основі фінансового аналізу підприємства [2]. Оптимізація структури капіталу є одним з найбільш важливих і складних питань, що вирішуються в процесі фінансового управління компанією. Оптимальна структура капіталу - це таке співвідношення між власним і позиковим капіталом, яке забезпечує ефективний пропорційний зв'язок між фінансовою прибутковістю та фінансовою стійкістю компанії, тобто максимізує її ринкову вартість. Таким чином, оптимальна структура капіталу не може бути визначена в загальному вигляді, оскільки вона залежить від стадії життєвого циклу компанії.

На думку Ю. Петленка, співвідношення власного і позикового капіталу має бути таким, щоб оптимізувати співвідношення економічної рентабельності активів і рівня ризику відповідно до обраних критеріїв оптимальності. При цьому необхідно враховувати низку суб'єктивних та об'єктивних факторів, які безпосередньо впливають на структуру капіталу. Наприклад, галузеві особливості компанії, стадія життєвого циклу компанії, ставлення кредиторів до компанії, кон'юнктура товарного ринку, кон'юнктура фінансового ринку, рівень рентабельності операційної діяльності компанії, рівень оподаткування прибутку та коефіцієнт операційного левериджу [4].

Загалом, управління структурою капіталу є необхідним і складним процесом, а її оптимізація, на нашу думку, є одним з найважливіших питань, що вирішуються в процесі управління фінансовою стійкістю та прибутковістю підприємства. Оскільки структура капіталу має безпосередній вплив на кінцевий результат діяльності підприємства, необхідно враховувати всі характеристики як власного, так і позикового капіталу. Переваги власного капіталу полягають у тому, що його легко залучити, оскільки рішення про збільшення власного капіталу приймаються власниками та керівництвом підприємства без необхідності отримання згоди інших суб'єктів, його використання не потребує сплати відсотків у будь-якій формі та він має високу здатність генерувати прибуток у всіх сферах діяльності, фінансову стабільність і

платоспроможність розвитку підприємства в довгостроковій перспективі і, відповідно, зниження ризику неплатоспроможності підприємства.

До недоліків власного капіталу можна віднести: обмежені можливості суттєвого розширення операційної та інвестиційної діяльності в умовах сприятливої ринкової конкуренції через обмеженість привабливого капіталу; високу вартість порівняно з альтернативними формами позикового капіталу; вплив фінансового левериджу на підвищення рентабельності власного капіталу не використовуються можливості підвищення прибутковості власного капіталу.

Позиковий капітал має досить широкий спектр можливостей для залучення, особливо за умови високого кредитного рейтингу компанії; дозволяє надійно нарощувати фінансовий потенціал компанії за необхідності значного розширення активів та збільшення обсягів ділової активності; є менш дорогим, ніж власний капітал; не використовується можливість підвищення рентабельності активів за рахунок ефекту фінансового левериджу. До позитивних рис можна віднести: можливість збільшити фінансову рентабельність активів за рахунок ефекту фінансового важеля.

З іншого боку, негативними аспектами запозичення є: активи, сформовані за рахунок позикового капіталу, мають низьку норму прибутку, яка зменшується на суму відсотків за позику, сплачених у будь-якій формі; існує ризик фінансового ризику в господарській діяльності, зниження фінансової стійкості, зниження платоспроможності та ризик банкрутства підприємства у разі значного використання позикового капіталу; вартість запозичення залежить від кон'юнктури ринку вартість запозичень сильно залежить від коливань на фінансовому ринку; процедури залучення великих запозичень є складними в нинішніх умовах.

Таким чином, визначення оптимальної структури капіталу ґрунтується на багатоваріантному розрахунку показників діяльності підприємства при різних співвідношеннях власного та позикового капіталу. При цьому оптимальна структура капіталу підприємства може бути сформована, виходячи з цілей, які повинні бути досягнуті в процесі оптимізації. Основними з них є максимізація фінансової прибутковості, мінімізація вартості капіталу та зниження фінансових ризиків.

Список використаних джерел:

1. Бланк І. А. Основи фінансового менеджменту. Т1, Т2. Київ: Ника-Центр, Эльга, 1999. 574 с.
2. Довгань Л. П. Визначення оптимальної вартісної структури та мінімізація ризиків залучення позикових коштів. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. № 12(30). С. 26-33.
3. Куліш Г. С. Формування структури капіталу підприємств. *Ринок цінних паперів України*. 2022. № 3-4. С. 9-21.
4. Петленко Ю. В. Оптимізація джерел фінансових ресурсів підприємств. *Фінанси України*. 2020. № 6. С. 91-95.